

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. BC-BE stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg

Spørgsmål BC

Er det ministerens opfattelse at Vandmiljøplan III er tilstrækkelig og sikrer indre danske farvand og fjorde mod iltsvind?

Spørgsmål BD

Er det for ministeren tilfredsstillende at der allerede i juni måned er de første rapporter om iltsvind i indre danske farvande og fjorde?

Spørgsmål BE

Agter ministeren at revidere Vandmiljøplan III, således at sandsynligheden for iltsvind minimeres og at planen også tager hensyn til klimaforandringerne?

Svar

Da alle 3 spørgsmål hænger sammen, vil jeg gerne besvare dem samlet:

Allerførst vil jeg sige, at uanset hvor meget vi fortsætter med at nedbringe udvaskningen af næringsstoffer til vores vandmiljø, kan de klimatiske forhold - dvs. nedbør, temperatur og vindforhold - stadig være så ugunstige, at vi også vil opleve iltsvind i de danske farvande i de kommende år.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at den usædvanlige iltsituation netop er et resultat af ugunstige vejrforhold - nemlig to usædvanlige hændelser:

For det første var nedbøren i perioden december 2006 – februar 2007 den højest målte for perioden siden 1874. Den store nedbørsmængde medfører en stor udvaskning af næringsalte og dermed høje nitratkoncentrationer i havvandet. Høje nitratkoncentrationer betyder store mængder

af alger som bruger af den ilt der er i vandet, når de dør i løbet af foråret og først på sommeren.

For det andet var lufttemperaturen i sidste halvdel af 2006 i gennemsnit 3,5° C over normalen for 1961-90. De første 4 måneder af 2007 var lufttemperaturen i gennemsnit 3,7° C højere end normalt. Dette medførte omkring 1. februar en vandtemperatur på 2,8-3,8° C i overfladen og 1,5-3,0° C i bundvandet højere end normalt i de åbne indre farvande. Det varmere vand kan ikke indeholde samme iltmængde som vand ved mere normale temperaturer for årstiden. Højere temperatur betyder samtidig, at nedbrydningsprocesserne går hurtigere.

Kombinationen af flere alger, mindre ilt til rådighed og omsætning af mere organisk stof i forårsperioden har forårsaget de lave iltkoncentrationer, som vi har set her i maj/juni måned.

Kommer der ikke perioder med kraftig vind i den nærmeste fremtid, vil situationen kunne blive forværret.

Vandmiljøplanerne har haft til formål at nedbringe næringsstofbelastningen af vores vandområder og dermed også at bidrage til en mindre hyppig forekomst af iltsvind.

VMPII slutevalueringen viste, at kvælstofudvaskningen fra landbruget var reduceret med 48% fra 1984 til 2003. Effekten af planerne har således indtil nu været en halvering af kvælstofudledningen - og målet i vandmiljøplan III er en fortsat nedbringelse af kvælstofudvaskningen med 13 procent fra 2003 til 2015.

Effekten af planerne slår igennem med meget forskellig tidshorisont rundt i landet alt afhængig af jordbundsforhold og vandområdernes sårbarhed. Men de virker, og nedbringer risikoen for iltsvind. Seniorforsker ved DMU Gunni Ærtebjerg bekræftede vandmiljøplanernes effekt, da han i Politiken 9. juni udtalte:

»Jeg troede sgu ikke, det kunne lade sig gøre«, siger Gunni Ærtebjerg. »Sidste sommer var også varm og vindstille, men der var forbavsende lidt iltsvind. Jeg er overbevist om, at det skyldes vandmiljøplanerne«.

Der er desuden igangsat en række milliard-projekter – for eksempel omkring Mariager Fjord - og vi har vedtaget en husdyrgodkendelseslov, som vil bidrage til at nedbringe næringsstofudledningerne og dermed hyppigheden iltsvind over tid.

Dét til trods vil der, som jeg sagde før, desværre stadig kunne forekomme iltsvind.

Jeg mener derfor heller ikke, at der er behov for en ny vandmiljøplan nu. Vi er som bekendt allerede i gang med VMP III, der skal midtvejsevalueres i 2008. Til den tid får vi en status for effekten af de igangsatte virkemidler, som hovedsageligt er rettet mod landbrugets næringsstofudvaskning.

Ved evalueringen vil der også blive set på, hvilken betydning klimaforandringerne vil have for udvaskningen af næringsstoffer. Det er et spørgsmål som vi i første omgang får belyst i den klimatilpasningsstrategi, der kommer efter sommerferien. På den baggrund og i lyset af målsætningerne i de kommende vand- og naturplaner vil det blive vurderet, om der er behov for yderligere initiativer.

Det er endelig værd at bemærke, at vi i Østersøregi også har fokus på problemstillingen om iltsvind. Vi er i regi af Østersøkonventionen ved at udarbejde en ny handlingsplan, som forventes at kunne blive vedtaget på ministermøde i Krakow den 15. november 2007. Samlet set er det de samme problemer man drøfter, og vi vil i denne sammenhæng skulle drøfte, hvad der skal til for at forbedre Østersøens tilstand.